



Euroopa Komisjon



Euroopa Liit ja Venemaa:

lähedased naabrid, maailmapoliitika
kujundajad, strateegilised partnerid

ET

Euroopa Komisjon

Välissuhete peadirektoraat

B-1049, Brüssel

Tel.: (+32) 2 299 11 11

Faks: (+32) 2 299 39 41

Veebisait: http://ec.europa.eu/external_relations/russia/intro/index.htm

Välissuhete peadirektoraadi igapäevased uudised saab tellida oma e-posti aadressile järgmisel veebilehel:

http://europa.eu.int/comm/external_relations/feedback/weekly.htm

Euroopa Komisjoni Esindus Eestis

Euroopa Liidu Maja

Laikmaa 15

10143 Tallinn

telefon: 626 4433

e-mail: info@euroopaliit.ee

www.euroopaliit.ee

ISBN: 978-92-79-08012-8

©Euroopa Ühendused, 2008

Paljudamine on lubatud tingimusel, et viidatakse allikale.

**Europe Direct aitab Teil
leida vastused Euroopa Liitu puudutavatele küsimustele.**

Tasuta telefon*: 00 800 6 7 8 9 70 11

00 800 6 7 8 9 10 11

* Mõned mobiilisideoperaatorid ei võimalda helistada numbritele, mille alguses on 00 800, või loevad sellised kõned tasulisteks.

Euroopa Liit ja Venemaa: lähedased naabrid, maailmapoliitika kujundajad, strateegilised partnerid



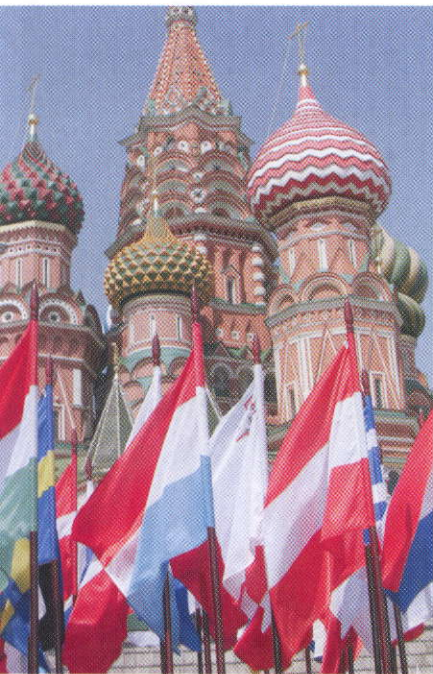
EUROOPA KOMISJON
Välissuhted



Sisukord

I.	Euroopa ja Venemaa: strateegilise partnerluse rajamine	3
II.	Kaubandus- ja majanduskoostöö	7
III.	Energia, kliimamuutused ja keskkond	10
IV.	Vabadus, julgeolek, õigus ja inimõigused	14
V.	Välispoliitiline koostöö ja välisjulgeolek	16
VI.	Teadus, haridus ja kultuur	18
VII.	ELi koostööprogrammid ja projektid	21
VIII.	Koostöö Venemaa piirkondadega	23
Lisa.	EL ja Venemaa faktides ja arvudes	26

I. Euroopa ja Venemaa: strateegilise partnerluse ülesehitamine



Moskva sümbol Püha Vassili katedraal

Vene Föderatsioon on üks Euroopa Liidu tähtsamaid partnereid. Euroopa Liidu võtmeprioriteet on luua Venemaaga tugev strateegiline partnerlus, mis põhineb vastastikusel austusel. Venemaa on ELi suurim naaber, kes on tulnud veelgi lähemale pärast ühenduse laienemist 2004. ja 2007. aastal. ELi 2003. aasta julgeolekustrateegias tõstetakse Venemaa esile kui geopoliitika ja julgeoleku valdkonna oluline tegija ülemaailmsel ja piirkondlikul tasandil. Venemaa on üks võtmetegijaist ÜRO Julgeoleku-nõukogus ning tänu ajaloole, geograafilisele lähedusele ja kultuurisidemetele üks tähtsamaid riike ühises Euroopa naabruskonnas. Venemaa panus Euroopa kultuuripärandisse on tähtis osa meid ühendavatest sidemetest. Samuti on Venemaa ELi jaoks oluline energiatoodete tarnija. Venemaa on ELi kaupade ja teenuste jaoks suur ja dünaamiline turg, kus toimub märkimisväärne majanduskasv. Teiselt poolt on ELi turg omakorda kaugelt kõige tähtsam sihtkoht Venemaa ekspordi jaoks. ELi ettevõtted on Venemaal peamised investorid.¹

Venemaa ja ELi liikmesriigid on Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni ning Euroopa Nõukogu liikmed. Nende kõigi ühine püüdlus on hoida ja austada demokraatia, inimõiguste, õiguskorra ja turumajanduse põhiväärtusi ja põhimõtteid. Nendele väärtustele rajanevad ELi ja Venemaa kahepoolsed suhted ning suhete õiguslik alus – partnerlus- ja koostööleping. EL on äärmiselt huvitatud koostööst Venemaaga, et edendada piirkonnas ja kogu maailmas poliitilist, sotsiaalset ja majanduslikku stabiilsust. Venemaa ja EL peavad töötama koos, et

võidelda ohtudega julgeolekule nagu terrorism, kuritegevus, ebaseaduslik ränne, inim- ja narkokaubandus. Vene Föderatsioon on samuti äärmiselt oluline partner kliimamuutustega võitlemisel.

EL ja Venemaa teevad juba koostööd mitmel erineval viisil, sealhulgas Venemaa majanduse moderniseerimine ja selle lõimimine maailma majandusega, julgeolek, rahvusvahelised küsimused ning koostöö ühises Ida-Euroopa naabruskonnas.

EL ja Venemaa peavad ulatuslikku dialoogi maailmapoliitika küsimustes, sealhulgas Lähis-Idas, Afganistanis, Lääne-Balkanil ja Sudaanis aset leidvate konfliktide lahendamise ning massihävitusrelvade ja nendega seotud tehnoloogia näiteks Iraani ja Põhja-Koreasse levimise tõkestamine.

Ma olen sügavalt veendunud, et meie kontinendi täielikku ühtsust ei ole võimalik saavutada enne, kui Euroopa suurimast riigist Venemaast saab Euroopa protsessi lahutamatu osa. (...) Ehitades täna suveräänsed demokraatlikku riiki, on meil ühised väärtused ja põhi-mõtted valdava osaga eurooplastest. (...) Meie huvides on stabiilne, jõukas ja ühtne Euroopa. (...) Igakülgsed sidemete arendamine ELiga on Venemaa põhimõtteline valik.

Venemaa president Vladimir Putin Rooma lepingutele alla-kirjutamise 50. aasta-päevale pühendatud kirjas, 25. märts 2007

¹ Vt käesoleva dokumendi lõpus esitatud fakte ja arve.

Poliitikaraamistik

Partnerlus- ja koostööleping

ELi ja Venemaa suhete õiguslikuks aluseks on partnerlus- ja koostööleping, mis jõustus 1. detsembril 1997. Lepingu esialgne kestvus on 10 aastat, mis alates aastast 2007 pikeneb igal aastal automaatselt ühe aasta võrra, kui kumbki pool ei soovi lepingut tühistada. Lepinguga on sätestatud põhilised ühised eesmärgid, loodud kahepoolsete kontaktide institutsiooniline raamistik ning selles kutsutakse üles tegevusele ja dialoogile paljudes valdkondades.

Partnerlus- ja koostööleping tugineb järgmistele põhimõtetele ja eesmärkidele: rahvusvahelise rahu ja julgeoleku edendamine, demokraatlike normide ning poliitilise ja majandusvabaduse toetamine. See lähtub vastastikuse partnerluse ideest, mis peab tugevdama poliitilisi, kaubandus-, majandus- ja kultuurisidemeid.

Partnerlus- ja koostöölepingus käsitletakse tervet rida poliitika-valdkondi, sealhulgas poliitiline dialoog, kaupade ja teenuste vahetus, äritegevus ja investeeringud, rahandusalane ja seadusandlik koostöö, teadus ja tehnoloogia, haridus ja koolitus, energia, koostöö tuuma- ja kosmose-tehnoloogia valdkonnas, keskkond, transport, kultuur ning ebaseadusliku tegevuse tõkestamine.

Partnerlus- ja koostöölepinguga luuakse Euroopa Liidu ja Vene Föderatsiooni vaheliste korrapäraste konsultatsioonide pidamiseks järgmine institutsiooniline raamistik:

- kaks korda aastas toimuvad riigipeade/valitsusjuhtide **tippkohtumised**, kus määratletakse ELi ja Venemaa suhete strateegilised arengusuunad;
- ministrite tasandil **alaline koostöö nõukogu**, mis võimaldab erinevate poliitika-valdkondade eest vastutavatel ministritel kohtuda nii sageli kui vajalik, et arutada konkreetseid teemasid. Seni on alalise koostöö nõukogu kohtumisi korraldatud välisministrite, justiits- ja siseministrite, energia-, transpordi- ja keskkonnaministri-tevahel;
- **juhtivametnike ja ekspertide tasand**;
- poliitiline **dialoog** leiab aset välisministrite regulaarsetel kohtumistel, ELi juhtivametnike kohtumistel oma Venemaa kolleegidega, Venemaa EL suursaadiku igakuistel kohtumistel poliitika- ja julgeolekukomisjoni troikaga ning ekspertide tasandil seoses paljude erinevate aktuaalsete rahvusvaheliste küsimustega;²
- alates aastast 2005 toimuvad regulaarsed **konsultatsioonid inimõiguste** küsimustes (vt inimõigusi käsitlev osa);



President Barroso surub president Putini kätt

² ELi troikasse kuuluvad ELi eesistujariigi, järgmise eesistujariigi, Euroopa Komisjoni ja Euroopa Liidu Nõukogu sekretariaadi ametiisikud. Samuti kohtuvad oma Vene kolleegidega nõukogu kümne valdkondliku töörühma eksperdid (<http://ue.eu.int>). Need ekspertrühmad käsitlevad ühiseid regionaalseid (Ida-Euroopa ja Kesk-Aasia, Lääne-Balkan, Aasia, Põhja-Aafrika, Lähis-Ida, Vahemeremaad, Ladina-Ameerika ja ELi kandidaatriigid) ja valdkondlikke (OSCE ja Euroopa Nõukogu, ÜRO, terrorism, desarmeerimine ja tuumarelvade leviku tõkestamine) küsimusi.

- Euroopa Liidu ja Venemaa **parlamentaarsete koostöökomisjoni** kohtumised Euroopa Parlamendi ja Venemaa parlamendi (Riigiduuma ja Föderatsiooninõukogu) vahel. Mõlema parlamendi liikmed kohtuvad regulaarselt ning vahetavad mõtteid aktuaalsetes küsimustes.

Lisaks partnerlus- ja koostöölepingule on olemas rida **valdkondlike ja rahvusvahelisi lepinguid** ning **muid koostöömehhanisme** (vt järgmine osa).

Teras ja tekstiil on kaks põhilist sektorit, mis on hõlmatud *kahepoolsete kaubanduslepingutega*. Uusim teraseleping hõlmab aastaid 2007 kuni 2008. Leping lõpeb päeval, mil Venemaa saab Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) liikmeks.

- 2002. aasta novembris andis Euroopa Liit Venemaa eksportööridele turumajanduse staatuse, tunnustades sellega Venemaa suuri jõupingutusi üleminekul täielikule turumajandusele. Tuleb märkida, et dumpinguvastased meetmed ei ole ELi ja Venemaa kaubavahetuses praegu peamine tegur, sest hetkel kehtib vaid 10 dumpinguvastast meetet, mis hõlmavad vähem kui 0,5% Venemaalt ELi suunduvast impordist.
- 2004. aastal jõudsid lõpule ELi ja Venemaa kahepoolsed läbirääkimised Venemaa liitumiseks Maailma Kaubandusorganisatsiooniga ning mitmepoolsed läbirääkimised samas küsimuses veel jätkuvad.

EL töötab praegu koos Venemaaga välja **2007. aastale järgnevat perioodi hõlmavat uut lepingut**, millega asendatakse olemasolev partnerlus- ja koostööleping. Nii ELis kui Venemaal on pärast 1997. aasta partnerlus- ja koostöölepingu jõustumist toimunud palju poliitilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid muutusi, mis peaksid kajastuma ka uues lepingus.

Uue lepingu eesmärk on luua Euroopa Liidu ja Venemaa suhetele ühiste väärtuste austamisele tuginev vastupidav ja ulatuslik raamistik, millele rajatakse suhted eelolevateks aastateks.



Volinik Ferrero-Waldner ja Venemaa välisminister Sergei Lavrov avavad Euroopa Uuringute Instituudi Moskvas 2006. aasta septembris

Ühisruumid

2003. aasta mais toimunud Peterburi tippkohtumisel leppisid EL ja Venemaa kokku omavahelise koostöö tugevdamises ning löid partnerlus- ja koostöölepingu raames ning ühiste väärtuste ja huvide pinnal **neli pikaajalist „ühisruumi“**. Need ruumid on järgmised:

1. **ühine majandusruum**, kuhu kuuluvad majandus- ja keskkonnaküsimused;
2. **ühine vabaduse, julgeoleku- ja õigusruum**;
3. **ühine välisjulgeoleku ruum**, mis hõlmab ka kriisiohjet ja tuumarelva leviku tõkestamist;
4. **ühine teadus- ja haridusruum, sh kultuurivaldkond**.

Moskva tippkohtumisel 2005. aasta mais võeti vastu tegevuskavad, mis pidid olema nelja ühisruumi rakendamise lähi- ja keskperspektiivi vahendid. Need tegevuskavad rajanevad ülal kirjeldatud jätkuval koostööl ning neis sõnastatakse uued konkreetset eesmärgid ja täpsustatakse tegevust ühisruumide teostamiseks. Nendega määratakse seega kindlaks ELi ja Venemaa koostöö korraldus keskmises perspektiivis.

Põhjadimensioon ja koostöö Läänemere piirkonnaga

Põhjadimensioon hõlmab suurt geograafilist piirkonda, alates Euroopa arktilistest ja subarktilistest aladest kuni Läänemere lõunarannikuni, kaasa arvatud Läänemere läheduses asuvad riigid, ning alates Loode-Venemaast idas kuni Islandi ja Gröönimaani läänes. Oma tegevustes keskendub põhjadimensioon üha enam **Loode-Venemaale**, mis on suurim selle poliitikaga hõlmatud territoorium. Põhjadimensiooni poliitika keskendub eeskätt **Läänemerele, Kaliningradi oblastile** koos selle geograafilisest asukohast tulenevate arenguvõimalustega ning suurtele arktilistele ja subarktilistele aladele, kaasa arvatud Barentsi mere piirkond. Selle poliitika eesmärk on vältida eraldusjoonte tekkimist Põhja-Euroopas. Põhjadimensiooni partnerid on Euroopa Liit, Island, Norra ja Vene Föderatsioon. Osalejaid on ka teisi, eeskätt piirkondlikud organisatsioonid. Lisateavet põhjadimensiooni kohta saab aadressil: http://ec.europa.eu/comm/external_relations/north_dim/index.htm.

Musta mere piirkonna koostöö

Pärast Bulgaaria ja Rumeenia, kahe Musta mere rannikul asuva riigi liitumist ELiga 1. jaanuaril 2007 on meie naabrite majanduslik heaolu, stabiilsus ja julgeolek muutunud veelgi tähtsamaks. Seetõttu teeb Euroopa Komisjon ettepaneku lisada juba olemasolevatele piirkondlikele poliitikavaldkondadele (Euroopa naabruspoliitika, liitumiseelne protsess Türgiga ning strateegiline partnerlus Venemaaga) Musta mere piirkonna koostööalgatus. Võimalusel leiab koostöö aset olemasolevate piirkondliku koostöö mehhanismide (näiteks keskkonnakaitsele pühendunud Musta mere kaitse komisjon) raames. Tugevdatakse struktuurset koostööd Musta Mere Majanduskoostöö Organisatsiooniga.

² Regionaalsed organisatsioonid on: Läänemereamaade Nõukogu (CBSS) (www.cbss.st), Barentsi Euro-arktika Nõukogu (BEAC) (www.beac.st), Arktika Nõukogu (AC) (www.arctic-council.org) ja Põhjamaade Ministrite Nõukogu (NCM) (www.norden.org).

II. Kaubandus- ja majanduskoostöö

Ajavahemikus 2000 kuni 2006 on EL27 kaupade eksport Venemaale suurenenud (väärtuse järgi) rohkem kui kolm korda – 22,7 miljardilt eurolt 72,4 miljardi euron. Samal ajal on EL27 riikide import Venemaalt enam kui kahekordistunud, tõustes 63,8 miljardilt 140,6 miljardini. Venemaa osakaal EL27 väliskaubanduses on ajavahemikul 2000 kuni 2006 peaaegu kahekordistunud. Aastal 2006 jäi Venemaa arvele pisut üle 6% EL27 ekspordist ja 10% EL27 impordist ja Venemaa oli USA ja Hiina järel EL27 tähtsuselt kolmas kaubanduspartner.

2006. aastal eksportis EL25 Venemaale 13,1 miljardi euro väärtuses teenuseid, samal ajal kui teenuste impordi maht Venemaalt oli 9,9 miljardit, nii et EL25 teenuste müügi bilanss Venemaaga oli 3,2 miljardiga plussis.

Peterburi tippkohtumisel 2003. aasta mais leppisid EL ja Venemaa kokku, et pikas perspektiivis luuakse „ühine majandusruum“. 2005. aastal kokku lepitud tegevuskavas on esitatud sellekohased lähi- ja keskperspektiivi eesmärgid ja koostöövaldkonnad. Praeguseks on ELi ja Venemaa vahel käivitatud **neliteist dialoogi**, mis katavad suurema osa majandussektoritest. Nende hulgas on ka mitu õigusloomealast dialoogi, mille eesmärgiks on õigusaktide järkjärguline ühtlustamine. Aastal 2006 toimus ministrite tasandil kolm ELi–Venemaa **alalise koostöö-nõukogu** kohtumist, kus käsitleti keskonna-, transpordi- ja energiaküsimusi. Seda raamistikku täiendavad pooltevahelised kokkulepped üksikutes sektorites.



Kaliningradi sadam

ELi poliitika eesmärgid

Ühise majandusruumi üldine eesmärk on luua Euroopa Liidu ja Venemaa vahel avatud ja lõimitud turg. Eesmärgiks on luua tingimused, mis:

- suurendavad ettevõtjate võimalusi;
- edendavad kaubandust ja investeerimist;
- soodustavad võrdsete tingimuste loomist ettevõtete asutamiseks ja tegutsemiseks;
- tugevdavad koostööd mitmes sektoris, nagu näiteks energia, transport, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, põllumajandus, kosmonautika, aeronautika, teadus- ja arendustegevus, makromajanduspoliitika, finantsteenused, intellektuaalomandiõigused, hanked, investeringud, standardid ja keskkond;
- kindlustavad üldist majanduskoostööd ja -reformide;
- suurendavad ELi ja Vene Föderatsiooni konkurentsivõimet.

Samuti on ühise majandusruumi eesmärk tugevdada ELi ja Venemaa majandust, lähtudes mittediskrimineerimise, läbipaistvuse ja hea valitsemistava põhimõtetest ning võttes arvesse **ELi ja Venemaa töösturite ümarlaual** toimuvat ärialast dialoogi. Lisateavet töösturite ümarlaua kohta saab aadressil: http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/business_dialogues/russia/russiaoverview.htm.

EL toetab kindlalt Venemaa saamist Maailma Kaubandusorganisatsiooni liikmeks

Selles valdkonnas tehtava koostöö eesmärk on siduda Venemaa tugevamalt maailma majandusega ning valmistuda Venemaa liitumiseks Maailma Kaubandusorganisatsiooniga. EL mõistab, kuivõrd tähtsat rolli etendab **Maailma Kaubandusorganisatsiooni liikmeks saamine** Venemaa lõimimisel maailma majandusega ning Venemaa majandusreformide kindlustamisel ja tugevdamisel. Venemaa liitumine Maailma Kaubandusorganisatsiooniga toob kasu mõlemale poolele. See muudab ELi investeeringud Venemaale stabiilsemaks ja ennustatavamaks, tagab parema ligipääsetavuse ja suurema õiguskindluse. Venemaa eksportöörid saavad garanteeritud ekspordikanalid kõigile ELi ja teiste Maailma Kaubandusorganisatsiooni liikmete turgudele.

2004. aasta mais allkirjastasid ELi kaubandusvolinik Pascal Lamy ning Venemaa majandus- ja kaubandusminister German Gref kokkuleppe, millega lõpetati kahepoolsed turulepääsu läbirääkimised seoses Vene Föderatsiooni liitumisega Maailma Kaubandusorganisatsiooniga. Kuna EL on Venemaa suurim kaubanduspartner, peeti ELi ja Venemaa kahepoolset kokkulepet oluliseks sammuks Venemaa liikumisel Maailma Kaubandusorganisatsiooni liikmeks saamise suunas. Venemaa valitsus on võtnud eesmärgiks saada Maailma Kaubandusorganisatsiooni liikmeks 2007. aastal.

Roll Venemaa majanduse eduloos

Venemaa kiire majanduskasv peab jätkuma, kui ta soovib saavutada president Putini poolt 2003. aastal välja öeldud eesmärgi – kahekordistada kümne aastaga riigi sise-majanduse kogutoodang, tuua sisse uut tehnoloogiat, mitmekesistada majanduslikku baasi ning arendada suure väärtusega ja teadmismahukate kaupade ja teenuste tootmist. Need elemendid moodustavad Venemaa konkurentsivõime aluse rahvusvahelistel turgudel.

EL on eluliselt huvitatud oma suurima naabri majandusliku õitsengu toetamisest. Euroopa ja Venemaa turud on põhimõtteliselt teineteist täiendavad: nii ELil kui Venemaal on teatud kindlad tugevad valdkonnad, mida nad võivad vastastikuse kasu nimel jagada. EL on teadmispõhine majandus, mille pikaajalist kasvuperspektiivi tuleb suurendada, samal ajal kui Venemaa kiirelt kasvav majandus vajab teadmiste baasi oma ajalooliselt tugeva teaduse ja tehnoloogia paremaks ärakasutamiseks.

ELi ja Venemaa omavahelise kaubavahetuse ja investeeringute maht on juba praegu märkimisväärne, kuid need kipuvad koonduma sektoritesse, kus tõkkeid on vähe ja regulatiivsed süsteemid on ühilduvad. Samas võib Venemaa ettevõtetel tekkida raskusi ELi normide ja standardite täitmisega. Lisaks ei pruugi teenusepakkujad suuta täita usaldusnormatiivide või seadusandluse nõudeid. Teisalt on Venemaale investeerida soovinud ELi ettevõtted sageli pörkunud seadusandlike ja bürokraatlike takistustega, samuti suurte tollimaksudega, mida kohaldatakse näiteks imporditud detailide suhtes. Sellised tõkked vähendavad meie kummagi konkurentsivõimet.

Venemaa traditsioonilises kapitali väljavoolus on toimunud tugev suunamuutus. Aastail 2005 kuni 2006 on otsesed välisinvesteeringud enam kui kahekordistunud, tõustes 14,6 miljardilt USA dollarilt ligi 30 miljardini. Iga-aastaste otseste välisinvesteeringute maht ületab nüüd juba 3% SKT-st. Investeeringute osakaal SKT-s on saavutanud ligikaudu OECD keskmise taseme ehk 22%, mis on aga suhteliselt madal võrreldes teiste arenevate majandustega, näiteks Hiinaga. Suurem osa neist investeerintest läheb tootmisesse ja teenustesse ning mitte enam energiasektorisse.

Transpordi valdkonnas võttis nõukogu 1999. aastal vastu läbirääkimissuunised Galileo/Glonass'i satelliitnavigatsiooni lepingu sõlmimiseks. Läbirääkimised katkesid 2001. aastal, kuid nüüd käivad ettevalmistused nende jätkamiseks uutal alustel, keskendudes programmilistele prioriteetidele ning Euroopa ja Venemaa satelliitnavigatsioonisüsteemide ühisele kasutamisele.

2006. aastal allkirjastati kalanduskokkulepe, mille eesmärk on süvendada koostööd Läänemere kalanduse ning mere elusressursside säilitamise valdkonnas.

Komisjoni talitused tegelevad aktiivselt ELi ja Venemaa maismaapiiril tekkinud pikkade veokijärjekordade küsimusega ning on tihedates kontaktides Venemaa ametivõimudega, et leida ja ellu viia vajalikud lahendused.

ELi ja Venemaa vaheline suhtlus on paranenud kõigil tasanditel ning paljudes õigusvaldkondades on saavutatud parem üksteisemõistmine. Keskmises või pikas perspektiivis võib regulatsioonide ühtlustamise alal oodata konkreetseid tulemusi.

ELi ja Venemaa sügav ja igakülgne majandulik lõimumine aitab meil partnerluse potentsiaali täielikult ära kasutada.

**Komisjoni president
José Manuel Barroso
ELi ja Venemaa
tippkohtumisel Helsingis
24. novembril 2006.**

III. Energia, kliimamuutused ja keskkond



Euroopa Komisjoni energiavolinik Andris Piebalgs

Energia on ELi ja Venemaa suhete väga oluline koostisosä. Neid suhteid võib pidada tarnete, nõudluse, investeeringute ja oskusteabe alaseks vastastikuseks sõltuvuseks.

Venemaa on maailma suurim maagaasi tootja ja eksportija ning koos Saudi Araabiaga ka suurim naftatootja ja -eksportija. Venemaale kuulub enam kui 20% maailma teadaolevatest gaasivarudest ning 5% kindlaks tehtud naftavarudest. Energia- ja metallisektori osakaal Venemaa majanduses on ligi 20%, samas kui seal töötab vaid 2% kogu tööjõust.

ELi ja Venemaa energiapartnerluse tihendamise vastu valitseb tugev vastastikune huvi, sest partnerlus pakuks julgeolekut ja ennustatavust mõlemale poolele. Euroopa Liidu Venemaalt ostetav energia annab väga suure panuse Venemaa praegusesse majanduskasvu ning sealse elanikkonna elutingimuste parandamisse. Teiselt poolt on stabiilne varustamine mõistliku hinnaga energiaga jätkuvalt Euroopa majanduskasvu oluline mootor. Lõppkokkuvõttes vajavad nii meie kodanikud kui ka ettevõtted turvalist ja mõistliku hinnaga energiat.

Dünaamilise energiasuhte edasiarendamine

Venemaa jääb Euroopa Liidu oluliseks varustajaks veel paljudeks aastateks ning on suuteline tarnima märkimisväärses koguses täiendavaid energiaressursse, mida EL võib keskmises perspektiivis vajada. Gaasi ja nafta ammutamiseks ja tarnimiseks tuleb teha piisavaid investeeringuid uutesse tootmisvõimsustesse. Oluline on tagada, et nii Venemaa kui ka ELi ettevõtetel oleks õiglane, läbipaistev ja vastastikune juurdepääs energiaressurssidele ja -turgudele, samuti nafta ja gaasi transpordi infrastruktuurile.

Euroopa ettevõtted tegid peatselt pärast Nõukogude Liidu lagunemist märkimisväärseid investeeringuid Venemaa energiasektorisse. Täna liigub üha suurem hulk investeeringuid Venemaa energiaettevõtetest Euroopa Liitu. Investeeringute ja kaubavahetuse kaitseks on EÜ koos Venemaa ja teiste tähtsamate energiatootjatega alustanud ulatusliku **energiaharta lepingu** sõlmimise protsessi. Lisaks ELi ja valitsuste sammudele teevad koostööd ka ELi ja Venemaa ettevõtted.

Kuigi Venemaa ei ole energiaharta lepingut ratifitseerinud, kinnitab ta jätkuvalt oma valmisolekut järgida selle tähtsamaid põhimõtteid. Seetõttu tahab EL lisada energiaharta lepingu põhimõtteid ELi ja Venemaa vahel sõlmitavasse uude lepingusse.

Energiatõhususe soodustamine: ELi–Venemaa energiadialoog

2000. aastal käivitatud ELi–Venemaa energiadialoog annab võimaluse edendada koostööd ja lahendada võtmeprobleeme nii poliitilisel kui ekspertide tasandil. Käsitlevateks probleemideks on muu hulgas energiaspektori läbipaistvuse, vastastikususe ja investorite kaitsega seotud investeerimistõkked ning koostöö uute tehnoloogiate ja infrastruktuuriprojektide vallas. Erilist tähelepanu pööratakse energiatõhususele ja energia säästmisele, millega võib väga suurel määral vähendada Venemaa energiatarbimist.

Arvestades globaalset soojenemist ja kõrgeid energiahindu, on nii Venemaa kui EL huvitatud Venemaa energiatõhususe suurendamisest. Rahvusvahelise Energiaagentuuri andmeil on Venemaa energiatõhusus võrreldes sisemajanduse kogutoodanguga endiselt 2,5 korda madalam kui OECD riikides. Seetõttu on koostöö selles valdkonnas jätkuvalt tähtsal kohal.

ELi–Venemaa koostöö näited praktilisel tasandil on muu hulgas Moskvas asuv ühine energiadialoogi tehnoloogiakeskus, mis on osutunud üheks energiaspektori praktilise koostöö sõlmpunktiks, samuti veel kaks projekti: esiteks energiapoliitika ühtlustamine ning teiseks energiatõhususe edendamine kolmes katsepiirkonnas, nimelt Kaliningradis, Astrahanis ja Arhangelskis.

Vaatamata positiivsetele arengutele ELi–Venemaa energiasuhetes on mõned olulised küsimused endiselt lahendamata. Näiteks on täiendavat dialoogi vaja selles osas, mis puudutab sõltumatute energiatootjate ligipääsu Venemaal asuvatele torujuhtmetele, ja Kesk-Aasiast lähtuva transiidi marsruutidele. Samuti tuleb vastastikusel dialoogis

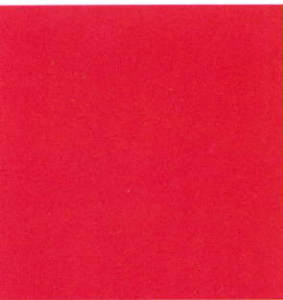
käsitleda küsimust Venemaalt ELi suunduvate nafta- ja gaasitarnete katkestustest seoses vaidlustega Venemaa ja transiidiriikide vahel. Mõlemad pooled mõistavad selliste sündmuste tõsidust ning saavad aru viljaka partnerluse tähtsusest. Seega on nii ELi kui ka Venemaa arvates vaja paremini kasutada ühiste konsultatsioonide mehhanismi ning luua eelhoiatussüsteem, mis tagaks kõikide Euroopa tarbijate stabiilse varustamise nafta ja gaasiga.

ELi rahastatud tuulepark Kaliningradi oblastis



Energiasektoris vajab Venemaa Euroopat sama palju nagu Euroopa vajab Venemaad. Euroopa poolt Venemaalt ostetav energia on olnud Venemaa majanduse elavnemise üks võtmetegureid ning stabiilne varustatus mõistliku hinnaga energiaga on olnud Euroopa majanduskasvu oluline tagantõukaja. Teiste sõnadega muudame me energiasektoris teineteist tugevamaks.

Euroopa Komisjoni energivolinik Andris Piebalgs Moskva rahvusvahelisel energianädalal 31. oktoobril 2006.



Tuumaenergia küsimust käsitletakse mitme nurga alt. Alustatud on läbirääkimisi, et sõlmida leping tuumamaterjalidega kauplemise kohta. Lisaks soovib EL taaslustada arutelusid esimese põlvkonna tuumareaktorite ohutuse tööühmas. Rooma tippkohtumisel 2003. aasta novembris otsustati uuendada teadus- ja tehnoloogiakoostöö lepingut, mis hõlmab ka tuumaohutust ja tuumasünteesi.

Eriliselt tähtis: koostöö kliimamuutuste ja keskkonnakaitse vallas


Euroopa Liit teeb keskkonnaprobleemide lahendamiseks koostööd paljude riikidega. Kuid keskkonnakaitset ja kliimamuutusi puudutav koostöö ELi ja Venemaa vahel on erilisi oluline. See partnerlus on elutähtis, arvestades keskkonna tulevikku globaalsel tasandil, Euroopa kontinendil ja kohalikul tasandil, kus meie piirid kohtuvad – nii maismaal kui merel.

Globaalsel tasandil on ELi ja Venemaa pühendumine möödapääsmatu, et saavutada edu kliimamuutustega võitlemisel, metsade säästva kasutamise edendamisel, bioloogilise mitmekesisuse vähenemise peatamisel ning energiaressursside raiskamise vähendamisel. Venemaa 2005. aasta otsus ratifitseerida ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni Kyoto protokoll oli pöördelise tähtsusega selle leppe jõustamiseks. Kyoto paindliku mehhanismi rakendamine Venemaa poolt aitab tagada, et kasvuhoonegaaside heitekoguseid vähendatakse ja protokoll saavutab seega oma eesmärgid globaalse soojenemisega võitlemisel.

EL ja Venemaa on partnerid ka Euroopa keskkonnaprobleemidega võitlemisel, tehes muu hulgas jõupingutusi piiriülese õhusaaste alandamiseks, tööstuslike suurõnnetuste ohu vähendamiseks, piirkonna merede (Läänemeri, Barentsi meri ja Must meri) puhastamiseks, Põhja-Euroopa haavatava keskkonna kaitsmiseks ning looduspiirkondade, ohustatud liikide ja bioloogilise mitmekesisuse kaitsmiseks. Vahetute naabritena teevad EL ja Venemaa tihedat koostööd piiriüleste loodusressursside kaitsmiseks ning meie ühiste jõgikondade ja järvede puhtana hoidmiseks.

Paljudes neis valdkondades on edusammud juba märgatavad. Projektide ühine rahastamine põhjadimensiooni keskkonnapartnerluse kontekstis, jõupingutused metsaõiguse jõustamiseks ja metsaga seotud valitsemistavade parandamiseks, kahepoolne koostöö Kyoto protokolliga rakendamiseks ning ELi poolt rahastatava Venemaa piirkondliku keskkonnakeskuse töö üldise keskkonnateadlikkuse tõstmiseks on vaid mõned näited. Põhjadimensiooni keskkonnapartnerluse toel 2005. aastal avatud Peterburi edelaosa reoveepuhastusjaam näitab, mida võib Venemaa ja ELi partnerite koordineeritud tegevuse kaudu lokaalsel tasandil saavutada.

ELi–Venemaa keskkonnadialoogi käivitamine Helsingis 2006. aasta oktoobris on koostööle veelgi hoogu lisanud. Ekspertühmad tegelevad praegu ühismeetmete väljatöötamisega mitmes valdkonnas, sealhulgas kliimamuutused, tööstuslik saastamine, looduskaitse, metsandus, vee- ja merendusküsimused, keskkonnapoliitika ühtlustamine ning projektide keskkonnamõju hindamine.



Kas teadsite,

et energia- ja metallitööstus annab ligi 20% Venemaa SKTst? EL on Venemaa energiatoodete suurim tarbija – 63% Venemaalt eksporditavast naftast ja 65% eksporditavast gaasist eksporditakse Euroopa Liitu. Venemaa on suurim naftatarnija, kelle arvele jääb 30% ELi nafta koguimpordist ja 27% kogu tema naftatarbimisest. Samuti jääb Venemaa arvele umbes 44% ELi gaasiimpordist ja umbes 24% gaasi kogutarbimisest. Arvestades sedavõrd olulist esile kerkinud vastastikust sõltuvust energiaekspordi valdkonnas, on lihtne näha, miks energia mängib ELiVenemaa suhetes tähtsat rolli.

IV. Vabadus, julgeolek, õigus ja inimõigused

Peterburi tippkohtumisel 2003. aasta mais leppisid EL ja Venemaa kokku, et pikas perspektiivis luuakse „ühine vabaduse, julgeoleku- ja õigusruum“. 2005. aastal kokku lepitud tegevuskavas määrati kindlaks asjaomased eesmärgid ja koostöövaldkonnad lähi- ja keskperspektiiviks. Selle järkjärguline arendamine toimub partnerlus- ja koostöölepingu raames. Kõnealuse ühisruumi üldist rakendamist jälgitakse ELi troika (ELi praegune ja tulevane eesistuja koos nõukogu ja komisjoniga) kaks korda aastas ministrite tasandil toimuvatel kohtumistel Venemaa kolleegidega.

ELi poliitika eesmärgid

Koostöö selles valdkonnas on muutunud Venemaaga strateegilise partnerluse arendamise võtmekomponendiks. Kuna ELi viimaste laienemiste tulemusel on meie ühispiir pikenenud, on koostöö muutnud ülioluliseks. Meie koostöö aitab kaasa eesmärgile ehitada uus, ilma eraldusjoonteta Euroopa ning soodustada kõikide eurooplaste vahelist läbikäimist, luues ühtlasi tingimused tõhusaks võitluseks ebaseadusliku rändega. Lisaks on EL väga huvitatud Venemaaga koostöö tugevdamisest, et tegeleda ühiste probleemidega nagu organiseeritud kuritegevus, terrorism ja muud piiriülesed ebaseaduslikud tegevused. Meie koostöö, mis põhineb ühistel väärtustel nagu demokraatia, inimõiguste ja põhivabaduste austamine, peab peegeldama vajalikku tasakaalu julgeoleku ning õiguse ja vabaduse vahel.

ELi strateegia

Vabaduse valdkonnas toob viisapoliitika arendamine meie kodanikele käegakatsutavaid eeliseid ning parandab inimestevahelisi kontakte. ELi ja Venemaa viisalihtsustus- ja tagasivõtulepingud sõlmiti 2007. aasta algul jõustumiskuupäevaga 1. juuni 2007. Viisalihtsustuslepingu alusel kohaldatakse viisade väljastamisel lihtsustatud menetlust (st esitada tuleb vähem dokumente, viisataotluste menetlemise aeg lüheneb, teatud isikute kategooriatele kaotatakse viisatasud, diplomaatilise passi omanikele tehakse viisaerandeid). Ebaseaduslikult ELi liikmesriikide ja Venemaa territooriumil elavate oma riigi ja kolmandate riikide kodanike tagasisaatmise kohustus on oluline vahend ebaseadusliku rände ennetamiseks ja sellega võitlemiseks.

Varsavis asuv uus Euroopa Liidu välispiiridel tehtava operatiivkoostöö juhtimise Euroopa agentuur (FRONTEX) on sõlminud operatiivkoostöö kokkuleppe Venemaa piirivalveteenistusega, et tõhustada piiri haldamist ja piirikontrolli meie ühispiiril.

Julgeoleku valdkonnas on koostöö peamine prioriteet võitlemine terrorismi ja organiseeritud kuritegevusega. Komisjon kasutab poliitilist dialoogi ja tehnilist abi, et edendada rahvusvahelise õiguse järgimist. ELi terrorismivastase võitluse koordinaatori ja Venemaa presidendi erisaadiku, samuti ekspertide vahelised kohtumised võimaldavad vahetada teavet ja parimaid töömeetodeid. Ühise julgeolekuruumi raames nähakse ette ka koostöö nt dokumenditurbe, rahapesu, narkootikumide, inimkaubanduse ja korruptsiooniga võitlemise alal. Seoses õiguskaitsega võimaldab 2003. aastal sõlmitud Europoli ja Venemaa koostööleping vahetada strateegilist teavet. See leping aitab tõhustada meie jõupingutusi organiseeritud kuritegevusega võitlemisel. Moskvas toimuvad regulaarsed kohtumised ELi ja Venemaa kontaktametnike vahel organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise küsimustes.

Venemaal võeti hiljuti vastu isikuandmete kaitse seadus. Kui ta ratifitseerib sama-teemalise Euroopa Nõukogu konventsiooni, on võimalik sõlmida lisaks ka Venemaa ja Europoli vahelise operatiivkoostöö süvendamise leping.

Õiguse valdkonnas toetab EL Venemaa kohtureformi, eriti kohtunike koolitamist ja kohtusüsteemi kaasasjastamist. Samuti uurivad EL ja Venemaa käesoleval ajal mitte-ametlikult võimalusi kohtute vaheliseks koostööks tsiviilasjades. Mis puudutab koostööd kriminaalasjades, siis on Eurojust ja Venemaa hiljuti alustanud läbirääkimisi koostöölepingu sõlmimiseks, mis tõhustaks poolte tööd võitluses piiriülese kuritegevusega.

Inimõigused

Kuna demokraatia, inimõiguste, põhivabaduste ja õigusriigi austamine on ELi ja Venemaa suhete tuumaks, on täiesti loomulik, et nendest küsimustest räägitakse regulaarselt kõigil tasanditel.

2005. aastal algatati ELi ja Venemaa vahel regulaarsed, iga kuue kuu järel toimuvad inimõiguste alased nõupidamised. Need on võimaldanud pidada sisulist dialoogi inimõiguste küsimustes Venemaal ja ELis, samuti ELi ja Venemaa koostöö üle inimõiguste küsimustes rahvusvahelistel foorumitel. Lisaks peab EL inimõiguste küsimustes regulaarset dialoogi nii Venemaa kui rahvusvaheliste valitsusväliste organisatsioonidega.

Venemaaga peetavatel inimõiguste alastel konsultatsioonidel tõstatab EL muu hulgas järgmisi küsimusi: inimõiguste olukord, sh piinamine ja väärkohtlemine Tšetšeenias ja Põhja-Kaukaasias; sõna- ja koosolekuvabadus, sh ajakirjandusvabadus; kodanikuühiskonna olukord Venemaal, eriti arvestades valitsusväliste organisatsioonide ja äärmuslike tegevusi puudutavaid seadusi; kohtuvõimu toimimine, sh selle sõltumatuse küsimused; inimõiguste reeglite järgimine õiguskaitseametnike poolt; rassism ja ksenofoobia; valimisi puudutav seadusandlus. Omalt poolt tõstatab Venemaa temale muret tegevaid küsimusi seoses arengutega ELis.

EL on toetanud demokraatia, inimõiguste kaitse ja tugeva kodanikuühiskonna arengut Venemaal, eriti Euroopa demokraatia ja inimõiguste algatuse rahastamisvahendi EIDHR (http://www.delrus.ec.europa.eu/en/p_321.htm) kaudu. See on võimaldanud ELil teha valitsusväliste organisatsioonide ja partneritega, nagu näiteks Euroopa Nõukogu, koostööd järgmistes valdkondades: kriminaalõiguse reform, juristide ja õiguskaitseorganite töötajate suutlikkuse tõstmine Euroopa inimõiguste konventsiooni kohaldamisel, võitlemine Põhja-Kaukaasias toimuvate inimõiguste rikkumistega, ajateenijate inimõigused, laste ja põlisrahvaste õiguste edendamine.



Ajalehe Novaja Gazeta
ajakirjanik Anna Politkovskaja,
nõrvtatud oktoobris 2006

V. Välispoliitiline koostöö ja välisjulgeolek

EL ja Venemaa on kokku leppinud koostöö tugevdamises välisjulgeoleku valdkonnas, kuna neil mõlemal on vastutus Euroopa kontinendi ja muu maailma julgeoleku ja stabiilsuse eest.

ELi poliitika eesmärgid

ELi ja Venemaa koostööd edendatakse viies prioriteetses valdkonnas:

- dialoogi tugevdamine ja koostöö rahvusvahelisel areenil;
- võitlus terrorismi vastu;
- massihävitusrelvade ja nende kohaletoimetamisvahendite leviku tõkestamine, ekspordikontrolli režiimi tugevdamine ja desarmeerimine;
- koostöö kriisiohje alal;
- koostöö tsiviilkaitse valdkonnas.



President Putin kohtub ELi kõrge esindaja Javier Solana ja Romano Prodigaga

ELi strateegia

EL ja Venemaa teevad tööd, et tugevdada ÜRO, OSCE ja Euroopa Nõukogu rolli **tõhusal multilateraalsusel rajanevate** rahvusvaheliste suhete loomisel. ELi ja Venemaa suhteid iseloomustab ulatuslik ja aina praktilisemaks muutuv **poliitiline dialoog** (vt ülal).

EL on väga huvitatud Venemaa kaasamisest Euroopa kontinendi stabiilsuse tugevdamisse, eriti ELi ja Venemaa piiride ääres paiknevatel aladel meie **ühises naabruses**. Regulaarselt räägitakse piirkondlikest konfliktidest Moldovas (Transnistria) ja Lõuna-Kaukaasias (Abhaasia, Lõuna-Osseetia ja Mägi-Karabahh). EL rõhutab samuti demokraatia edendamise tähtsust Valgevenes. Need arutelud annavad mõlemale partnerile võimaluse avaldada otsekoheselt oma seisukohti ühises naabruses valitseva olukorra kohta ja platvormi ühiste lahenduste otsimiseks.

EL ja Venemaa otsivad võimalusi oma koostöö tugevdamiseks **võitluses terrorismiga** kõigil asjaomastel rahvusvahelistel ja piirkondlikel foorumitel, eriti toetades ja töötades välja sellekohaseid konventsioone ja dokumente ÜROs, OSCEs ja Euroopa Nõukogus. Eeskätt taotleb EL ÜRO rahvusvahelise terrorismi vastase võitluse konventsiooni peatset valmimist.

Massihävitusrelvade leviku, ekspordikontrolli ja desarmeerimise valdkonnas on ELi ja Venemaa peamine eesmärk toetada vastavate rahvusvaheliste õigusaktide üldisemat järgimist ja suuremat tõhusust. Käesoleval hetkel on ELi konkreetselt huviks saada Venemaa toetus kõigi ELi liikmesriikide liitumisele raketitehnoloogia kontrollirežiimiga MTCR. Venemaa ise taotleb liitumist Austraalia grupiga (bioloogiliste ja keemiliste relvade kontroll).

Suur osa ELi rahastamisest on läinud Moskvas asuva rahvusvahelise teadus- ja tehnoloogiakeskuse ISTC toetuseks, et värvata relvaekspertid tööle rahumeelsetes projektides. Alates 1994. aastast on toetatud ligi 60 000 eksperti ligikaudu 2100 projektis kokku 635 miljoni USA dollariga. Sellest summast on EL panustanud 150 miljonit eurot, et toetada keskuse püüdlusi töötajate ümberpaigutamiseks.

EL toetab ka G8 globaalset partnerlust massihävitusrelvade leviku vastu. 2003. aasta detsembris toimunud G8 tippkohtumisel lubas endine komisjoni president Prodi eraldada sellele partnerlusele kümne aasta jooksul üks miljard eurot. Hetkel on EL enda kanda võetud kohustuse täitmisega kenasti graafikus, kuna eraldatud on ligi 800 miljonit eurot, millest on kasutatud enam kui 400 miljonit eurot. ELi panused on seotud nelja kindlaks määratud koostöövaldkonnaga: relvade leviku tõkestamine, desarmeerimine, terrorismivastane võitlus ja tuumaohutus.

2002. aastal Seviljas toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel määratles EL Venemaa ELi **kriisiohjeoperatsioonides osalemise korra**. Kuid Venemaa ei ole nõustunud nendel tingimustel ELi operatsioonides osalema. Sellegipoolest peetakse poliitilist dialoogi kriisiohje ning Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika valdkonnas, eriti Venemaa suursaadiku Brüsselis ning poliitika- ja julgeolekukomisjoni troika regulaarsete kohtumiste abil. Samuti toimuvad regulaarsed kohtumised Vene Föderatsiooni peastaabi juhi ning Euroopa Liidu Sõjalise Komitee esimehe vahel ning kontaktid ekspertide tasandil.

Kodanikukaitse valdkonnas on eesmärk tugevdada dialoogi ja koostööd katastroofidele ja eriolukordadele reageerimisel. Koostöö toimub eelkõige komisjoni keskkonna peadirektoraadi ELi tsiviilõnnetuste seire- ja teabekeskuse ning Venemaa eriolukordade ministeeriumi vahel. 2004. aastal lepidi kokku praktilise koostöö korraldamises, mis hõlmas infovahetust, kontaktandmeid ööpäevaringseks suhtluseks ning operatiivkeskuste töötajate vahetust.

VI. Teadus, haridus ja kultuur

ELil ja Venemaal on tugev ja siiras huvi teha koostööd, et soodustada poliitilist, sotsiaalset ja majanduslikku stabiilsust Venemaal, piirkonnas ja kogu maailmas. Koostöö teadus- ja arendustegevuse, hariduse ja kultuuri vallas peaks selle eesmärgi saavutamisele kaasa aitama.

ELi poliitika eesmärgid

Koostöö tihendamiseks teadus- ja arendustegevuse ning hariduse ja kultuuri vallas süvendatakse koostööd ühiste eesmärkide nimel töötavate asutuste ja inimeste vahel, antakse paremaid teadmisi ajaloo- ja kultuurierinevustest ning aidatakse luua kontakte inimeste, eriti noorte vahel.

ELi strateegia

2003. aasta mais toimunud Peterburi tippkohtumisel leppisid EL ja Venemaa kokku ühise teadust ja haridust, sealhulgas kultuuri hõlmava ruumi loomises. **Teadus- ja arendustegevuse** valdkonnas on eesmärk tõhustada ELi ja Venemaa koostööd vastastikku kokku lepitud prioriteetsetel teemadel ning luua mõlema poole huvidele vastavad soodsad tingimused, et:

- rajada nii ELis kui Venemaal teadmispõhine ühiskond;
- edendada konkurentsivõimet ja majanduskasvu riiklike majanduste moderniseerimise ja kaasaegsete teadussaavutuste rakendamise abil;
- tugevdada ja optimeerida seoseid teadusuuringute ja innovatsiooni vahel;
- säilitada teaduse ja innovatsiooni valdkonnas väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted.



Vene noored tähistavad Moskva Punasel väljakul 2007. aasta Euroopa päeva

Hariduse alal on eesmärk soodustada lõimumist ja tihedamat koostööd Euroopa kõrgharidusruumi raames vastavalt Bologna protsessi põhimõtetele, et:

- võtta kasutusele võrreldavad kõrgharidusastmed;
- võtta hariduses kasutusele kaheastmeline (bakalaureuse- ja magistrikraad) ning esimesel võimalusel kolmeastmeline (bakalaureuse-, magistri- ja doktorikraad) süsteem;
- viia õpetatud ainete mahu arvestamiseks sisse ainepunktisüsteem, mis peaks kaasa aitama Euroopa ainepunktide ülekande süsteemi kasutuselevõtule;
- edendada akadeemilist liikuvust;
- teha koostööd õpingute kvaliteedi tagamiseks;
- ühtlustada kõrgharidusasutuste õppekavasid;
- edendada elukestvat õpet;
- muuta kõrgharidusasutuste juhtimist, et aidata üliõpilastel kohanduda muutustega tööturul;
- suurendada kõrgharidussüsteemide atraktiivsust Venemaal ja ELis.

Kultuuri valdkonnas on kolm eesmärki:

- edendada struktuurset lähenemist kultuurikoostööle laienenud ELi ja Venemaa vahel, soodustada kunstnike loovust ja liikuvust, kultuuri üldist kättesaadavust, kunsti ja kultuuri levikut, kultuuridevahelist dialoogi ning teadmisi Euroopa rahvaste ajaloost ja kultuuripärandist;
- tugevdada ja rikastada Euroopa identiteeti, lähtudes ühistest väärtustest, sealhulgas sõnavabadus, meedia demokraatlik toimimine, inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste õiguste, austamine ning kultuurilise ja keelelise mitmekesisuse edendamine eraldusjoonteta Euroopa kodanikuühiskonna elujõu alusena;
- arendada koostööd ELi ja Venemaa kultuuritööstuste vahel, et suurendada nende kultuurilist ja majanduslikku mõju.

Üldine taust

Koostöö arendamine teadus- ja arendustegevuse, hariduse ja kultuuri vallas nõuab aega. Ent teadusalane koostöö ELi ja Venemaa vahel on juba väga hea ja edukas. Venemaa on seni olnud kõige edukam **ELi teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse raamprogrammis** (<http://ec.europa.eu/research/fp7/>) osalenud kolmas riik. Tänu intensiivsele ja pidevale poliitilisele dialoogile teadusuuringute valdkonnas on kokku lepitud ühistes prioriteetides ja tegevuskavades, mida on asutud rakendama (näiteks energia, materjali- ja nanotehnoloogia, kosmoseuuringud, aeronautika, kliimamuutused ja ökosüsteemid ning tervishoid).

Hariduses toimub koostöö programmi **Tempus** raames (http://www.etf.europa.eu/Web.nsf/pages/Tempus_EN?opendocument), mis aitab reformida Venemaa kõrgharidussüsteemi ning püüab saavutada ühilduvust ELi standardite ja praktikatega. Komisjon kavatab programmi Tempus jätkata ka aastail 2007-2013. Samuti toetab komisjon juurdepääsu programmile **Erasmus Mundus** (http://ec.europa.eu/education/programmes/mundus/index_en.html), mille raames Euroopa ühistel magistrikursustel osalemiseks stipendiumi saanud Venemaa üliõpilaste arv kasvas

2006. aastal juba 36ni ning kus mõlemal poolel on veel tohutult kasvuruumi. Veel üks oluline ja tõhus abivahend inimestevaheliste kontaktide loomiseks, liikuvuse suurendamiseks ja koostöö tegemiseks noorte mitteformaalse hariduse valdkonnas on **noorteprogramm** (http://ec.europa.eu/youth/index_en.html).

Aastal 2006 avati Moskva maineka Rahvusvaheliste Suhete Instituudi MGIMO juures **Euroopa Uuringute Instituut**, mis on kujunenud ELi laste uuringute peamiseks keskuseks ning aitab kaasa ELi paremale mõistmisele Venemaa üliõpilaste ja tulevaste juhtide seas.

Edendatakse ühiste seisukohtade ja käsitluste kujundamist UNESCO vaimse kultuuri-pärandi kaitse konventsiooni ratifitseerimisel ja rakendamisel.

Kas teadsite,

et 2007. a mais toimus Moskva maailmakuulsas Tretjakovi galeriis kunstinäitus „**Euroopa, Venemaa, Euroopa**“, millega tähistati partnerlus- ja koostöölepingu 10. aastapäeva ning Tretjakovi galerii 150. aastapäeva? Sellel Euroopa ajaloole ja kunstidele pühendatud näitusel oli olulisi Euroopa ühtsuse teemalisi meistriteoseid nii ELi liikmesriikide kui ka Venemaa kogudest. Näitus rõhutas osalevate riikide identiteeti, väärtusi ja kultuuritraditsioone ning edendas vastastikust mõistmist ja koostööd ELi ja Venemaa vahel.

VII. ELi koostööprogrammide ja projektid

Käivitatud on mõlema poole rahastatav finantskoostöö programm, et soodustada ja tugevdada Euroopa Liidu ja Venemaa vahelist strateegilist partnerlust. Projekte rahastatakse vastavalt sellele, mil määral need vastavad ühisele poliitikale või tegevussuundadele. Eelduste kohaselt aitavad ühisruumidega seotud dialoogid leida ideid projektide jaoks, mis tooksid lähemale tegevuskavades kindlaks määratud eesmärgid. Mõlema poole nõusoleku korral rahastatakse ELi ja Venemaa finantskoostöö programmi raames, mis on mõeldud mõnda kindlasse tegevussuunda kuuluva eesmärgi saavutamiseks keskkonna ja kliimamuutuste, transpordi või energia valdkonnas, organiseeritud kuritegevuse, terrorismi või korrupsiooniga võitlemise toetamiseks või teaduse ja tehnoloogia alase koostöö suurendamiseks, akadeemilise või kultuurilise läbikäimise edendamiseks.

Ajaloolises perspektiivis

Finantskoostöö Venemaaga algas 1990ndate aastate algul programmi TACIS raames. Eesmärk oli aidata muuta sujuvamaks Venemaa üleminekut demokraatiale ja turumajandusele ning see oli suunatud tervele hulgale sektoritele. Alates aastast 1991 on Euroopa Komisjoni kaudu abina eraldatud 2,7 miljardi euro ringis. Arvestades Vene Föderatsiooni rahandusliku seisundi olulist paranemist viimasel ajal, on vajadus sellise ulatusliku abi järele tunduvat vähenenud. Finantskoostöö suunad kaalutakse nüüd hoolikamalt läbi, et need vastaksid ühiste ruumide tegevuskavades kindlaks määratud eesmärkidele. Tulevikus oodatakse Venemaalt võrdväärset panust finantskoostöösse ELiga. Sellele vastavalt on vähendatud komisjoni eraldatavaid summasid.

Arvud ja terminoloogia

Alates 2007. aastast kolme kuni nelja aasta jooksul on ELi ja Venemaa suhete tugevdamiseks võimalik aastaks kasutada kuni 60 miljonit eurot, mille põhiline kasutusala keskendub neljale ühisruumile, akadeemilisele ja haridusvahetusele ning Venemaa piirkondade toetamisele. Sõltuvalt Venemaa osalusest piirkondlikes, piiriülestes ja muudes programmides võib kogusumma tõusta 100 miljoni euroni.

Rahastamise peamiseks allikaks on *Euroopa naabrus- ja partnerlusvahend ENPI*. Eespool kirjeldatud koostöö prioriteedid on sätestatud riiklikes, piirkondlikes ja piiriülestes *näidisprogrammides* aastateks 2007-2010, mille on heaks kiitnud ELi liikmesriigid ja kinnitanud Venemaa valitsus. Nendes määratakse kindlaks eraldised koostööks Venemaa föderaalvõimude ja piirkonna mitmete riikidega ning mõlemal pool Venemaa-ELi piiri paiknevate kohalike valitsusasutuste omavaheliseks koostööks.

Ida-Euroopat, Venemaad, Lõuna-Kaukaasiat ja Kesk-Aasiat hõlmav **piirkondlik programm** on mõeldud soodustama koostööd transpordi, energia, kaubanduse ja investeringute, keskkonna, piiri- ja rändekontrolli ning organiseeritud kuritegevuse ja narkootikumide vastu võitlemise alal. Raha võidakse eraldada ka põhjadimensiooni jaoks (vt eraldi osa). Venemaa vabariikidel ja oblastitel on võimalus saada toetust mitmest Euroopa Komisjoni käivitatud **piiriülesest** või **naabrusprogrammist** (Barentsi ja Läänemere programmid, Karjala ja Kagu-SoomeVenemaa, EestiLätiVenemaa ning LeeduPoolaVenemaa). Eesmärk on edendada piirialade majanduslikku ja sotsiaalset arengut, lahendada ühiseid keskkonna-, tervishoiu- ja julgeolekuprobleeme ning ergutada piiriülest läbikäimist ja kontakte.

Venemaaga tehtava finantskoostöö rahastamise allikateks on ka *tuumaohutuse rahastamisvahend, demokraatia ja inimõiguste rahastamisvahend*, mitu *temaatilist programmi* ning humanitaarsete või muud liiki kriiside puhuks mõeldud *rahastamisvahendit*, mida kasutatakse kriisi puhkemisel.

Tuumaohutus

Alates käivitamisest 1992. aastal on programm TACIS aidanud parandada Vene Föderatsiooni tuumaohutust ligi 500 miljoni euroga.

Rahastamine suunati kohapealse abi osutamiseks tuumatehnoloogia keskustele kõigis Vene Föderatsiooni osades, näiteks Smolenskis (Lääne-Venemaa), Sosnovõi Boris (Leningradi oblast) ja Koola poolsaarel (Venemaa arktiline piirkond) ning selleks, et ELi ettevõtjad saaksid pidevalt anda vajalikku abi Venemaa tuumaelektrijaamade ohutuse parandamiseks. Abi suunatakse eelkõige rajatiste ohutuse, töö- ja järelevalvetingimuste ning üldise tööohutuse parandamiseks.

Programmi raames on toetatud ka Venemaa vastava valdkonna riiklikku järelevalveasutust. ELi tehnilise ja rahalise abi kaudu aitab programm luua vajalikku õiguslikku raamistikku. Samuti parandatakse sellega üldist ohutuskultuuri tänu formaalsemale ja korrapärasemale dialoogile ühelt poolt jaamade haldajate ja reguleerivate asutuste ning teiselt poolt nende lääne kolleegide vahel.

TACIS on kaasa aidanud ka tuumaalaste kaitsemeetmete tõhustamisele ning põhjadimensiooni keskkonnapartnerluse nn tuumaakna tööle (http://ec.europa.eu/comm/external_relations/north_dim/). Komisjon on üks selle akna põhilisi rahastajaid. Põhjadimensiooni keskkonnapartnerluse eesmärk on parandada olukorda Loode-Venemaal, kus nõukogude põhjalaevastiku pärand kujutab endast suurt probleemi.

Venemaa asutused on meie koostööd Vene partneritega väga kõrgelt hinnanud, mis ilmneb selgelt ka nende positiivsetest sõnavõttudest hiljutistel kohtumistel, mille eesmärk oli käivitada meie koostöö tuumaohutuse uue meetme raames aastateks 2007–2013.

VIII. ELi koostööprogrammide ja projektid



Euroopa kultuuriajaloo
uliste keskuste hulka kuuluv
Kaliningrad tähistas hiljuti
50. sünnipäeva

Kaliningrad

2004. aastal toimunud ELi laienemise tagajärjel muutus Venemaa Kaliningradi oblast ELi territooriumiga ümbritsetud eksklaaviks, mis piirneb Poola ja Leeduga. EL mõistis Venemaa muret seoses ELi laienemise võimalike negatiivsete mõjudega kaupade transiidile ning inimeste liikumisele Kaliningradi ja sealt välja. Seetõttu sõlmiti 2003. aastal ELi ja Venemaa vaheline isikute transiidirežiimi lihtsustamise leping. Probleem on ka Kaliningradi heaolutaseme erinevus naaberpiirkondadest, kuna see mõjutab sotsiaalmajanduslikku olukorda mõlemal pool piiri.

ELi poliitika eesmärgid

- tagada, et Kaliningradi piirkond saaks kasu Läänemere piirkonna säästvast arengust ning annaks sellesse oma panuse;
- edendada Kaliningradi sotsiaalmajanduslikku arengut;
- tagada kaupade ja isikute transiidi sujuv ja tõhus toimimine Kaliningradi ja ülejäänud Venemaa vahel.

ELi strateegia

Kaliningradi ja ülejäänud Venemaa vahelise transiidi osas on astutud samme, et tõhustada piiriületust ning soodustada piirkonna sotsiaalmajanduslikku arengut. Leedu ja Venemaa tolliasutused koos komisjoniga püüavad muuta transiidi korralduse võimalikult sujuvaks. Transiidi mahtude märgatav kasv pärast aastat 2004 näitab, et kehtestatud kord toimib hästi. Komisjoni ja asjaomaste ametiasutuste vahelistel tehnilistel kohtumistel ja nõupidamistel käsitletakse probleeme, mis on seotud elusloomade transiidi, veterinaar- ja fütosanitaarkontrolli, rongireisijale kaasa võtta lubatud isiklike esemete koguse piirangu ning piiriületuspunktide läbilaskevõimega. Leedu ja Venemaa on tunnistanud, et isikute 2003. aasta juulis jõustunud lihtsustatud transiidirežiim toimib hästi. Komisjon andis 2006. aasta detsembris välja aruande, milles nenditakse, et transiidirežiim töötab rahuldavalt.

Kuid Kaliningradi ja tema naabrite liikumist üle piiri on vaja veelgi lihtsustada. Piiride infrastruktuuri tuleb uuendada eeskätt juba kokku lepitud projektide kiire ja tõhusa rakendamise abil. Toimingud tuleb muuta sujuvamaks ja lihtsamaks, et kaotada pikad veokijärjekorrad, mis takistavad liikumist Kaliningradi ning selle naabruses asuvate Poola ja Leedu piirkondade vahel. Selles suunas on samme astutud, kuid edasise koostöö süvendamine on endiselt väga oluline.

1990ndatel aastatel tegi Kaliningrad läbi järsu majanduslanguse koos negatiivsete sotsiaalsete tagajärgedega. Ent alates aastast 2001 on Kaliningradi majanduskasv olnud kiirem kui Venemaal keskmiselt. Kaliningradist on saanud Venemaa tooraine oluline ekspordisõlm ning ELis toodetud kaupade impordikeskus. Kaliningradi kaubandus õitseb tänu föderaalvalitsuse antud tolli- ja maksusoodustustele. Hiljuti uuendati ka Kaliningradi kui Venemaa erimajandustsooni staatust, kuigi selles tehti väikesi muudatusi. Uute õigusaktidega soovitakse meelitada investeringuid tootvasse tööstusesse. Kuigi investeringute tase on veel suhteliselt madal, on juba mõningaid näiteid edukatest välisinvesteringutest Kaliningradi, näiteks BMW autokoostetehas.

EL toetab Kaliningradi arengut

Aastatel 2001-2003 ja 2004-2006 eraldas EL Kaliningradile tehniliseks abiks ligikaudu 100 miljonit eurot. Ajavahemikuks 2007-2013 on ette nähtud veel üle 50 miljoni euro. Rahastatavad projektid hõlmavad haldussuutlikkuse tõstmist, energiat, transporti, ettevõtluse restruktureerimist, juhtimiskoolitust ja keskkonda. Eesmärk on toetada Venemaa jõupingutusi Kaliningradi piirkonna majandusliku ja sotsiaalse arengu edendamisel ning tugevdada piiriülest koostööd laienenud ELi ja Venemaa piiride kogu pikkuses.

Mõned näited projektidest:

- uuenduslike väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete, kaubanduse ja investeringute toetamine, energia jaotusvõrgu parandamine ja tõhusam energia-kasutus tööstuste ja omavalitsuste tasandil, kohalike ametiasutuste haldussuutlikkuse tõstmine;
- koostöö, vahetus ja võrkude loomine Kaliningradi ja ELi ülikoolide vahel;
- narkosõltuvuse, HIV/AIDSi ja tuberkuloosiga võitlemise programmid;
- keskkonnaabi, eeskätt reoveepuhastusele ja Läänemere naftareostuse seirele;
- tervisenäitajate ja kutsehariduse parandamine.

Viimasel ajal on rõhk asetatud projektidele, mille eesmärgiks on tõsta piirkonnas haldussuutlikkust (eriti ettevõtluse arengut soodustavate üldiste tingimuste parandamine), parandada esmaste ja ennetavate tervishoiuteenuste kvaliteeti, edendada piirkonna intellektuaalset potentsiaali ning soodustada piiriülest kultuurivahetust.

Põhja-Kaukaasia

Alates Tšetšeenia konfliktist algusest 1999. aasta sügisel on **Euroopa Komisjon eraldanud humanitaarabiks umbes 220 miljonit eurot** (sh uus 17,5 miljoni euro suurune rahaeraldus 2007. aastaks), mis teeb EList selle piirkonna suurima rahastaja.

Abi on suunatud Tšetšeenia vabariigisestest põgenike ja ohustatud gruppide toetuseks, samuti Inguššia ja Dagestani riigisestest põgenike heaks. Abi antakse peamiselt järgmistes valdkondades: tsiviilelanikkonna kaitse, varjupaiga parendamine, sissetulekut andvad tegevused, tervishoid ja psühhosotsiaalne abi. Lisaks antakse toetust Gruusias ja Aserbaidžaanis asuvatele tšetšeeni põgenikele. Raha eraldatakse Euroopa Komisjoni humanitaarabi peadirektoraadi ECHO kaudu.

Viimase kahe aasta olulised rekonstrueerimispüüdlused ja Tšetšeenia sotsiaalmajandusliku olukorra suhteline paranemine on viinud selleni, et 2007. aastal on esmakordselt pärast kriisi algust piirkonnas vähendatud humanitaarabi peadirektoraadi programme.

Ent kuigi Tšetšeenia konfliktist ägedus on raugenud, jääb piirkonna humanitaarolukord raskeks. Vabariigisestest põgenikke on endiselt ligi 150 000. Paljud neist on tagasi-pöördunud, kes on viimastel aastatel tulnud tagasi Inguššias, kuid ei ole saanud koju minna, sest nende kodud on konfliktist ajal hävitatud. Elutingimused on jätkuvalt äärmiselt rasked. Väljaspool Tšetšeeniat elab endiselt põgenikena umbes 18 000 inimest Inguššias ja 7000 inimest Dagestanis.

Samaaegselt humanitaarabi tegevuste vähendamisega hakkab EL humanitaarabi asemel üha enam keskenduma arendusprogrammidele. EL käivitas hiljuti **Põhja-Kaukaasia majanduse ülesehitamise eriprogrammi**. Programmi eelarve on 20 miljonit eurot ja sellest toetatakse tervishoiu, hariduse ja majanduse arendamist. Eksisteerib selge vastastikune stabiilsuse huvi ning sellest tulenevalt ka huvi Põhja-Kaukaasia taastamiseks ja arendamiseks. EL on valmis andma täiendavat abi Vene Föderatsiooni ning Tšetšeenia ja ümbritsevate alade kohalike omavalitsuste algatatud ülesehitusprogrammidele.



Tšetšeenia külaelanikud osalemas sissetulekut andvate tegevuste õppimise koolitusel, mida rahastas humanitaarabi peadirektoraat

EL ja Venemaa faktides ja arvudes

	Vene Föderatsioon (2006)	EL27 (2006)
Rahvaarv	143 miljonit	493 miljonit
Pindala	17 075 000 km ²	4 423 000 km ²
Rahvastikutihedus	8,3 elanikku km ² kohta	113 elanikku km ² kohta (2003)
Keskmine eluiga	67 aastat	75,8 aastat (2005)
Sisemajanduse kogutoodang (SKT) eurodes (ümardatud)	740 miljardit	10 750 miljardit
SKT ühe inimese kohta (ostujõu pariteet) eurodes (ümardatud)	9200	22 300 (EL25)
SKT struktuur		
Tööstus	36,6%	27,2% (EL25)
Teenused	58,2%	67,1% (EL25)
Põllumajandus	5,3%	4,3% (EL25)

Kaubavahetus:

VENEMAA KAUBAVAHEATUS PEAMISTE PARTNERITEGA (2005)

Venemaa tähtsamad impordipartnerid			Venemaa tähtsamad ekspordipartnerid		
Partnerid	miljonit eurot	%	Partnerid	miljonit eurot	%
Maailm	77 900	100,0	Maailm	191 173	100,0
1 EL	34 904	44,8	1 EL	107 494	56,2
2 Ukraina	6 250	8,0	2 Hiina	10 489	5,5
3 Hiina	5 819	7,5	3 Ukraina	9 949	5,2
4 Jaapan	4 695	6,0	4 Türgi	8 729	4,6
5 Valgevene	3 709	4,8	5 Šveits	8 410	4,4

EL KAUBAVAHEATUS PEAMISTE PARTNERITEGA (2006)

EL tähtsamad impordipartnerid			EL tähtsamad ekspordipartnerid		
Partnerid	miljonit eurot	%	Partnerid	miljonit eurot	%
Maailm	1 348 317	100,0	Maailm	1 164 719	100,0
1 Hiina	191 342	14,2	1 USA	267 672	23,0
2 USA	175 813	13,0	2 Šveits	86 392	7,4
3 Venemaa	136 847	10,1	3 Venemaa	71 791	6,2
4 Norra	79 019	5,9	4 Hiina	63 248	5,4
5 Jaapan	75 631	5,6	5 Türgi	46 350	4,0

EUROOPA LIIDU IMPORT VENEMAALT (miljonit eurot)

SITC Rev.3 Kaubagrupid	2002	%	2004	%	2006	%	Osakaal ELi kogu- impordist
KOKKU	61 999		80 722		136 847		10,15
Põhitooted	44 752	72,2	57 895	71,7	101 298	74,0	21,20
<i>sellest:</i>							
Energia	37 302	60,2	48 749	60,4	89 534	65,4	28,34
põllumajandussaadused	2 538	4,1	2 215	2,7	2 697	2,0	3,10
Tööstustoodang	7 114	11,5	9 131	11,3	11 173	8,2	1,73

EUROOPA LIIDU EKSPORT VENEMAALE (miljonit eurot)

SITC Rev.3 Kaubagrupid	2002	%	2004	%	2006	%	Osakaal ELi kogu- impordist
KOKKU	34 279		45 832		71 791		6,16
Põhitooted	4 862	14,2	5 312	11,6	7 671	10,7	5,22
<i>sellest:</i>							
Energia	4 222	12,3	4 571	10,0	6 318	8,8	9,20
põllumajandussaadused	182	0,5	247	0,5	461	0,6	0,98
Tööstustoodang	28 781	84,0	38 820	84,7	51 359	71,5	6,44
<i>sellest:</i>							
Masinad	10 920	31,9	16 341	35,7	17 024	23,7	7,45
Kemikaalid	4 659	13,6	6 341	13,8	10 688	14,9	5,88
Transpordivahendid	3 693	10,8	4 970	10,8	8 087	11,3	5,53

EL 27 KAUBAVAHEBUS VENEMAAGA (miljonit eurot)

	Eksport	Import	Kaubavahetuse bilanss
2000	22 738	63 777	-41 039
2001	31 602	65 875	-34 272
2002	34 420	64 493	-30 073
2003	37 206	70 663	-33 457
2004	46 030	83 954	-37 924
2005	56 880	112 613	-55 733
2006	72 360	140 586	-68 226

Teenustekaubandus:

EL TEENUSTEKAUBANDUS* VENEMAAGA (miljonit eurot)									
	Kreedit			Deebet			Neto		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Kokku	9 094	11 444	13 084	6 800	8 125	9 892	2 294	3 3201	3 191
selest:									
transport	2 324	2 899	3 116	2 708	3 486	4 610	-384	-587	-1 494
turism	2 241	2 529	3 034	1 772	1 863	2 062	469	666	973
muud teenused	4 355	5 88	6 606	2 309	2 766	3 094	2 047	3 118	3 511
selest:									
<i>sideteenused</i>	130	149	229	130	184	230	0	-35	-2
<i>ehitusteenused</i>	622	810	466	412	434	257	210	376	208
<i>kindlustusteenused</i>	92	91	109	59	89	169	33	2	-60
<i>finantsteenused</i>	556	722	903	89	115	173	467	606	729
<i>Arvuti- ja infoteenused</i>	310	500	679	32	39	59	278	461	620
<i>autori- ja litsentsitasud</i>	125	216	106	22	16	6	103	200	100
<i>muud äriteenused</i>	2 362	3 138	3 844	1 440	1 756	2 063	922	1 381	1 782
<i>isiku-, kultuuri- ja puhketeenused</i>	42	122	112	29	34	40	13	88	72
<i>avalikud teenused, muud</i>	116	137	157	95	98	97	21	39	62
Kokku lisaks EL25	372 620	406 292	449 688	325 044	349 357	382 544	47 576	56 935	67 144
Venemaa / kokku lisaks EL25	2,4%	2,8%	2,9%	2,1%	2,3%	2,6%			

* 2006. aasta andmed on esialgsed

Välisinvesteeringud:

	ELi otseinvesteeringud Venemaale, aktsiad		Venemaa otseinvesteeringud ELi, aktsiad	
	2004 lõpp	2005 lõpp	2004 lõpp	2005 lõpp
Miljonit eurot	20 983	31 324	5 558	9 213

EL25 OTSEINVESTEERINGUTE KÄIVE VENEMAAGA (miljonit eurot)

	2001	2002	2003	2004	2005
EL25 otseinvesteeringud Venemaale (välja)	2 495	2 454	7 704	5 878	8 997
Venemaa otse- investeeringud EL25-te (sisse)	752	342	704	196	4 107
EL25 otseinvesteeringute netovoog (välja miinus sisse)	1 743	2 112	7 000	5 682	4 890



Euroopa Liidu väljaannete tellimine

Tasulisi trükiseid saab osta ELi Raamatupoest (<http://bookshop.europa.eu>) Teile sobiva müügiesindaja kaudu.

Väljaannete talitusel on oma müügiesindajad kogu maailmas. Et saada nende kontaktandmed, saatke faks numbril (+352) 29 29 42758.



Väljaannete talitus
Publications.europa.eu



EUROOPA KOMISJON
Välissuhted



ISBN 978-92-79-08012-8



9 789279 080128